

**GSJ JOURNALS SERIE A: ADVANCEMENTS IN TOURISM,
RECREATION AND SPORTS SCIENCES**

Volume: 2, Issue: 1, p. 18-33, 2019

**PARK VE ZİYARETÇİ MUTLULUĞU: MAHALLE PARKLARINDA
REKREASYON ALANLARINA YÖNELİK KEŞFEDİCİ BİR
ARAŞTIRMA**

**PARK AND VISITOR HAPPINESS: AN EXPLORATORY RESEARCH ON
RECREATION AREAS IN NEIGHBORHOOD PARKS**

Hüseyin Çevik¹

Kerem Yıldırım Şimşek²

Cem Köysü³

İlayda Koç⁴

Ayberk Korkmaz⁵

(Received 19.06.2019 Published 05.08.2019)

Özet

Parklarda gerçekleştirilen rekreasyon aktivitelerinin ziyaretçileri mutlu ettiği yapılan araştırmalarda kanıtlanmıştır. Bu kanıt mutlu toplum yaratmak isteyen yerel yönetimlerin ziyaretçilerin beklentilerini karşılayacak park tasarımını dikkate alması gerektiğini göstermektedir. Bundan dolayı bu araştırmada ziyaretçi görüşlerine göre büyük ölçekli mahalle parklarında arzu edilen rekreasyon alanlarının keşfedilmesi amaçlanmıştır. Araştırma süreci karma araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. İlk aşamada amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 15 ziyaretçi ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiş, ikinci aşamada kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 215 kişiden anket yoluyla veriler elde edilmiştir. Görüşme verileri içerik analizi, nicel veriler ise yüzde ve frekans dağılımı ile yorumlanmıştır. Veri analiz sonuçlarına göre ziyaretçiler tarafından büyük

¹ huseyincevik@eskisehir.edu.tr

² keremys@eskisehir.edu.tr

³ cem_3914@hotmail.com

⁴ ilaydakoc121012@gmail.com

⁵ ayberkkorkmaz97@hotmail.com

Çevik, H., Şimşek, K. Y., Köysu, C., Koç, İ. & Korkmaz, A. (2019). Park and Visitor Happiness: An Exploratory Research on Recreation Areas in Neighborhood Parks. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 2 (1): 18-33.

ölçekli mahalle parklarında arzu edilen yedi rekreasyon alanı ve bu alanlar içerisinde yer alan üniteler ortaya çıkartılmıştır. Sonuç olarak ortaya çıkan farklı rekreasyon alanları parkların fonksiyonel özelliği olan birer yaşam alanı olması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca araştırma fonksiyonel parklar ile mutlu toplum yaratmak isteyen yerel yönetimler ve şehir planlayıcılarına yol gösterici sonuçlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Park, Mutluluk, Rekreasyon, Rekreasyon Alanları

Abstract

The studies showed that recreation activities carried out in parks makes visitors happy. This evidence shows that local governments wishing to create a happy community should consider the design of the park to meet the expectations of visitors. Therefore, this study aims to explore the desired recreation areas in large-scale neighborhood parks according to visitor views. The research process was designed according to the mixed research method. In the first stage, semi-structured interviews were conducted with 15 visitors selected with purposive sampling method, and in the second stage, data were obtained from 215 people selected by convenience sampling method. Interview data were interpreted with content analysis and quantitative data were interpreted with percentage and frequency distribution. According to the results of the data analysis, seven recreation areas and the units within these areas, which were desired by the visitors in large-scale neighborhood parks, were discovered. As a result, different recreation areas indicate that parks should be functional habitats. The research also provides guidance to local governments and city planners who want to create a happy community with functional parks.

Keywords: Park, Happiness, Recreation, Recreation Areas

1. GİRİŞ

Küresel nüfusun %50'den fazlası şehirlerde yaşamakta ve bu oran her geçen gün artış göstermektedir. Şehirlerdeki yoğunluk trafik, hava kirliliği, sağlık sorunları, yoksulluk, suç oranında artış, ayrışma, ekonomik eşitsizlik vb. sosyal sorunları da beraberinde getirmektedir (Larson, Jennings ve Cloutier, 2016; Okulicz-Kozaryn ve Mazelis, 2018). Bu sorunlar insan sağlığını tehdit etmekte ve insanları mutsuzluğa sürüklemektedir (Larson vd., 2016). Yapılan araştırmalar şehir yaşantısının her ne kadar insanlara bazı kolaylıklar sağlasa da, onları mutsuz ettiğini ve sağlıklarını olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır (Balducci ve Checchi, 2009; Berry ve Okulicz-Kozaryn 2009; Lederbogen, vd., 2011). Bu durum McKenzie, Murray ve Booth (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucuyla desteklenmektedir. Araştırmacılar şehir yaşantısında görülen psikolojik rahatsızlıklarını kırsala göre daha fazla olduğunu bildirmektedir.

İnsan sağlığının tehdit edildiği ve mutsuzluğa sürüklendiği şehir yaşantısında park kullanımının ve parklarda gerçekleştirilen rekreasyonel aktivitelerin bireyin yenilenmesinde, stresi azaltmada, zihinsel sağlığı ve fiziksel aktiviteye katılımı etkileyerek fiziksel sağlığı korumada, refah düzeyini sürdürme ve bireyin mutluluğunu olumlu yönde etkileme konularında önemli rolü olduğundan bahsedilmektedir (Hung ve Crompton, 2006; Frash, Blose, Norman ve Patience, 2016). Hong Kong'da ileri yaş grubu ile yapılan araştırma, park ziyaretinin mutluluğu etkilediğini ortaya koyarak buna kanıt oluşturmaktadır (Hung ve Crompton, 2006). Yine Kim ve Jin (2018) tarafından Seul'un 25 farklı mahallesinde park kullanıcıları üzerinde yapılan araştırmada da parkların mutluluğu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şehir planlayıcılarına göre şehrin bir parçası olan parklar, çevresinde yaşayanlara sosyal ve psikolojik yönden faydalar sağlamaktadır. Buralar sadece fiziksel ve psikolojik yönden toplumun sağlığını geliştiren mekanlar değil, aynı zamanda sosyal etkileşim ve toplumsal uyum için önemli mekanlardır (Loukaitou-Sideris, Levy-Storms, Chen ve Brozen 2016). Görüldüğü gibi parklar buldukları şehirlerde topluma farklı boyutlardan faydalar sunmaktadır. Bu faydalar parklarda gerçekleştirilen farklı rekreasyonel aktiviteler aracılığıyla doğrudan ve dolaylı olarak park ziyaretçilerinin mutluluğunu etkilemektedir (Hung ve Crompton, 2006; Kim ve Jin, 2018). Bu noktada şehir planlayıcıları ve yerel yönetimler tarafında bireylerin beklentilerini karşılayacak, arzu edilen rekreasyonel aktivite alanlarına sahip parkları tasarlamak, ziyaretçilerin mutluluğunu açısından önemli olabilir. Csikszentmihalyi (2018) "Mutluluk Bilimi" kitabında mutluluğu elde etmenin zor olmasının en önde gelen nedeninin, evrenin insanların rahatının düşünülerek tasarlanmamış olmasından kaynaklandığı ifade etmektedir. Buradan hareketle, büyük ölçekli mahalle parklarının ziyaretçilerin beklentilerine göre tasarlanması, onların kullanım sonucu mutluluğunda rol oynayabilir. Bundan dolayı bu araştırmada, şehir planlayıcıları

ve belediyelere örnek oluşturması bakımından parkları kullanıcı görüşlerine göre büyük ölçekli mahalle parklarında arzu edilen rekreasyon alanlarının keşfedilmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Ziyaretçilerin büyük ölçekli mahalle parklarında arzu ettikleri rekreasyon aktivite alanlarını keşfetmeyi amaçlayan araştırma süreci karma araştırma yöntemi desenlerinden keşfedici sıralı desene göre tasarlanmıştır. Keşfedici sıralı desene göre araştırma süreci önce nitel araştırma sonra nicel araştırma evrelerinden oluşmaktadır. Birinci aşama olan nitel araştırma evresi sonucunda ortaya çıkarılan veri ikinci aşama olan nicel araştırma aşamasına temel oluşturmaktadır (Creswell ve Clark 2015).

2.2. Araştırma Grubu

Araştırma verileri iki farklı gruptan elde edilmiştir. Araştırma grubuna dahil edilenler Eskişehir Dede Korkut parkı kullanıcıları arasından seçilmiştir. Bu park 2013 Eskişehir Kültür Başkenti Ajansı Kalıcı eserler kapsamında; Eskişehir ili Odunpazarı ilçe sınırları içerisinde ve daha önce il özel idaresinin mülkiyetinde bulunan 69.750 m² alanın çevre düzenlemesi yapılarak kurulmuştur. Park halkın güzel vakit geçirebileceği, spor yapabileceği ve çocukları ile eğlenebileceği bir hale getirilmiştir. 2014 yılı Ocak ayında çalışmalarına başlanan Dede Korkut Parkı, haziran ayında tamamlanarak hizmete açılmıştır ("Dede Korkut Parkı", 2019). Dede korkut parkı yoğun kullanılan bir parktır. Tripadvisor ve Foursquare gibi sosyal ağlarda ziyaret edilmesi tavsiye edilmektedir. Dolayısıyla bu park kullanıcılarının beklentilerinin yüksek olacağı düşünülerek araştırma grubunun burayı ziyaret edenler arasından seçilmesine karar verilmiştir.

Araştırma verilerinin elde edilmesinde zaman, maliyet, evreni oluşturan birimlerin tanımlanamaması vb. sebeplerden dolayı örneklem seçimine gidilmiştir. Nitel araştırma aşaması için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 15 park ziyaretçisi araştırmaya dahil edilmiştir. Nicel araştırma için ise kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 215 katılımcıdan veri elde edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Tekniği ve Araçları

Birinci aşamada veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede literatür incelemesi kapsamında mutlulukla ilgili yapılan araştırmalar incelenmiş ve mutluluk ile ilgili faktörler dikkate alınarak aşağıdaki sorular hazırlanmıştır (Eryılmaz, 2016; Freitas ve Morales, 2017).

- Bu parkta sizi mutlu eden rekreasyon alanları nelerdir?
- Parkta ne türde rekreasyon alanları olsaydı yaşamınıza anlam katardı?
- Parktan zevk almanız için hangi rekreasyon alanları olmalı? Neden?

- Parkta ne türde rekreasyon alanları olsaydı zamanın nasıl geçtiğini anlamazdınız?
- Parkta hangi rekreasyon alanları olsaydı kendinizi gerçekleştirme fırsatı yakalardınız?
- Ne türde rekreasyon alanları park kullanımı konusunda tatmin olmanızı sağlar?
- Nasıl bir park sizin yaşama sevincinizi etkiler?

İkinci aşamada veriler nitel verilerin analizi sonucu oluşturulan anket aracılığıyla yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde içerik analizi sonucu parklarda olması arzu edilen rekreasyon alanları (temalar) ve bu alanlar içerisinde yer alan ünitelerin (kodlar) kategorik olarak (1-Olmalı, 2-Olmasına gerek yok) kodlandığı maddeler yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcılar ile ilgili kişisel bilgilerin (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, meslek ve gelir düzeyi) sorgulandığı maddelere yer verilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Veri analiz aşaması da veri toplama süreci gibi iki aşamada gerçekleşmiştir. Birinci aşama olan nitel verilerin analizinde Jones, Brown ve Holloway (2013) tarafından önerilen aşamalar takip edilmiştir. Buna göre önce veri düzenlenmiş ve sıralanmıştır. Sonra görüşmeler deşifre edilmiştir. İlerleyen aşamada veri dinlenmiş, okunmuş ve gözden geçirilmiştir. Son aşamada ise veriden içerik analizi ile kodlar çıkartılmış ve ilgili kodlar bir araya getirilerek veri temalara indirgenmiştir. İkinci aşama olan nicel veri analizinde ise istatistik analiz programından yararlanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise yüzde (%) ve frekans (f) analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın geçerliği konusunda birden çok yöntem kullanılmıştır. Bu aşamada öncelikle ses kaydı ve deşifre metinleri başka bir uzman tarafından dinlenerek doğrulanmıştır. İkinci olarak görüşme metinleri katılımcılara gönderilerek doğrulukları teyit edilmiştir. Son olarak araştırma süreci dış denetçi tarafından değerlendirilmiştir (Creswell, 2007). Güvenirlik için ise kodlayıcılar arası güvenirlilik hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arası güvenirliliğin hesaplanmasında Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenirlilik katsayı formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda kodlayıcılar arası güvenirliliğin % 82 olduğu tespit edilmiştir. %70'lik ve üzeri oranlar kodlayıcılar arası güvenirliliği sağlandığının bir göstergesi olarak yorumlanmaktadır (Miles ve Huberman, 1994).

3. BULGULAR

3.1. Katılımcıların Kişisel Bilgilerine Yönelik Bulgular

Bulgular bölümünde önce katılımcıların kişisel bilgileri incelenmiştir. Nitel veri toplama şamasında araştırmaya dahil edilen katılımcıların kişisel bilgileri Tablo 1'de

gösterilmektedir. Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların yaş olarak en küçüğünün 20, en büyüğünün 48 yaşında olduğu görülmektedir. Cinsiyete göre 7 erkek, 8 kadın katılımcı araştırmaya dahil edilmiştir. Ayrıca katılımcıların farklı mesleklere sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Görüşmeye katılanların kişisel özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Meslek
K1	E	35	Akademisyen
K2	K	20	Öğrenci
K3	E	20	Öğrenci
K4	K	20	Sporcu
K5	K	29	Akademisyen
K6	K	50	Anestezi Uzmanı
K7	K	48	Emekli
K8	E	47	Antrenör-Esnaf
K9	E	21	Öğrenci
K10	K	20	Milli Sporcu
K11	E	24	İşçi
K12	K	36	Antrenör
K13	E	39	Öğretmen
K14	E	20	Öğrenci
K15	K	24	Arkeolog

Nicel araştırma aşamasında araştırmaya dahil edilenlerin kişisel bilgileri Tablo 2’de gösterilmektedir. Tablo 2 incelendiğinde cinsiyete göre en fazla katılım kadınlardan olmuştur. Katılımcıların yarısı 26-35 yaş grubundandır. Medeni duruma göre katılımcıların yarısından fazlası evlidir. Eğitim düzeyine göre %38,6’lık orana göre en fazla katılım lise ve altı eğitim düzeyine sahip olanlardan gerçekleşmiştir. Mesleğe göre katılımcıların %56.3’ü işçi meslek grubundandır. Gelir düzeyine göre ise katılımcıların çoğunluğunun düşük gelir düzeyine sahip olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 2. Demografik özellikler

Cinsiyet	n	%	Meslek	n	%
Kadın	134	62.3	Memur	69	32.1
Erkek	81	37.7	İşçi	121	56.3
Yaş			Emekli	15	7.0
18-25	102	47.4	Öğrenci	6	2.8
26-35	108	50.2	Diğer	4	1.9
36-45	3	1.4	Gelir		
46-55	2	0.9	1600 TL ve daha düşük	117	54.4
Medeni Durum			1601 -2600 TL	68	31.6
Bekar	75	34.9	2601 – 3600 TL	18	8.4
Evli	121	56.3	3601-4600 TL	8	3.7
Diğer	19	8.8	4601-5600 TL	4	1.9
Eğitim					
Lise ve altı	83	38.6			
Ön lisans/Lisans	80	37.2			
Lisans Üstü	52	24.2			

3.2. Nitel Veri Analizine Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme sonucunda katılımcılardan elde edilen veriler içerik analizi ile kodlara ayrılmıştır. İlgili kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Katılımcı görüşlerine göre büyük ölçekli mahalle parklarında olması gereken rekreasyon alanları ile ilgili içerik analizi sonucunda parklarda “spor ve fiziksel aktivite alanı”, “parkur ve pistler”, “ekstrem spor alanı”, “dinlenme (sessiz alan) alanı”, “çocuklara yönelik alan”, “etkinlik alanı” ve “atölyeler ve kapalı alanlar olmak üzere yedi tema çıkartılmıştır. Tablo 3’de temalar ve bu temalar altında yer alan kodlar gösterilmektedir.

Tablo 3. Kod ve temalar

Kod	Tema	Kod	Tema
Dart alanı	Spor ve Fiziksel Aktivite Alanı	Hamak	Dinlenme (Sessiz Alan) Alanı
Büyük satranç sahası			
Bocce sahası			
Crossfit alanı			

Grup egzersizleri alanı (step, aerobik, zumba, dans, yoga ve pilates) Raket sporları sahası Yüzme havuzu Kum torbası Takım sporları (futbol, basketbol, voleybol) sahaları		Mini lunapark Kum oyun alanı Büyük abaküs Trambolin Çamur oyun alanı Zekâ oyun alanı	Çocuklara Yönelik Alan
Buz pateni pisti Koşu-yürüyüş parkuru Bisiklet parkuru Evcil hayvan gezdirme alanı	Parkur ve Pistler	Boyama oyun alanı Çocuklar için oyuncaklar Kapalı masa tenisi alanı	Atölyeler ve Kapalı Alanlar
Paint-ball alanı Atlama kulesi Tırmanma duvarı Zipline Kaykay-skate park pisti Kayak alanı (kar ve çim) Macera parkuru	Ekstrem Spor Alanı	Kütüphane Sanat atölyeleri Kapalı alan Aktivite-etkinlik alanı Tiyatro sahnesi-konser alanı Sergi alanı Uçurtma alanı Açık hava sineması	Etkinlik Alanı

3.3. Nicel Veri Analizine Yönelik Bulgular

Katılımcılar parkta olması gereken her bir rekreasyon alanı içerisinde yer alan üniteleri “olmalı” ve “olmasına gerek yok” şeklinde kategorik olarak derecelendirmişlerdir. Bu aşamada elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) analizleri ile yorumlanmıştır. Öncelikle üniteler en çok frekans ve %'ye sahip olanlardan en düşüğe doğru sıralanmıştır. Bu sıralama tablo 4’de gösterilmektedir. Daha sonra her bir rekreasyon alanında en çok “olmalı” şeklinde görüş bildirilen ünitelerin oranları (Tablo 5) ve son olarak her rekreasyon alanında en çok “olmalı” şeklinde görüş bildirilen ilk üç ünitenin oranları (Tablo 6) hesaplanmıştır.

Tablo 4. Ünitelerin % ve frekansa göre en düşüğe en büyüğe doğru sıralaması.

Ünite	f	%
1. Hamak	177	82.3
2. Kamp Alanı	167	77.7
3. Paint-Ball	167	77.7

4. Atlama Kulesi	165	76.7
5. Mini Lunapark	165	76.7
6. Aktivite-Etkinlik Alanı	165	76.7
7. Kapalı Masa Tenisi Alanı	164	76.3
8. Buz Pateni Pisti	162	75.3
9. Kum Oyun Alanı	160	74.4
10. Piknik Alanı	158	73.5
11. Tırmanma Duvarı	157	73.0
12. Büyük Abaküs	156	72.6
13. Tiyatro Sahnesi-konser alanı	154	71.6
14. Grup Egzersizleri Alanı	153	71.2
15. Koşu-Yürüyüş Parkuru	153	71.2
16. Sergi Alanı	151	70.2
17. Kütüphane	151	69.8
18. Raket Sporları Sahası	149	69.3
19. Sanat Atölyeleri	148	68.8
20. Uçurtma Alanı	147	68.4
21. Trambolin	146	67.9
22. Seyir Terası	145	67.4
23. Yüzme Havuzu	143	66.5
24. Kitap Okuma Alanı	142	66.0
25. Kum Torbası	142	66.0
26. Dart alanı	140	65.1
27. Zepline	140	65.1
28. Çamur Oyun Alanı	139	64.7
29. Büyük Satranç Sahası	138	64.2

30. Kapalı Alan	138	64.2
31. Bisiklet Parkuru	137	63.7
32. Kaykay-skate park pisti	137	63.7
33. Çardak	135	62.8
34. Zeka Oyun Alanı	134	62.3
35. Boyama Oyun Alanı	132	61.4
36. Açık Hava Sineması	132	61.4
37. Macera Parkuru	131	60.9
38. Çocuklar İçin Oyuncak Alan	130	60.5
39. Kayak Alanı	127	59.1
40. Bocce Sahası	126	58.6
41. Takım Sporları Sahası	126	58.6
42. Crossfit	123	57.2
43. Evcil Hayvan Gezdirme Alanı	112	52.1

Tablo 4 incelendiğinde en çok “olmalı” yönünde görüş bildirilen ünitenin % 82.3’lük oranla “dinlenme ve sessiz alan” içerisinde yer alan “hamak” olduğu görülmektedir. En düşük oy olan ünitenin ise % 52,1’lik oranla “parklar ve pistler” alanında yer alan “evcil hayvan gezdirme alanı” ünitesinin olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Her bir rekreasyon alanında en fazla “olmalı” şeklinde görüş bildirilen ünitelerin % ve frekansları

Alan	Ünite	f	%
Spor ve Fiziksel Aktivite Alanı	Grup egzersizleri alanı (step, aerobik, zumba, dans, yoga ve pilates)	153	71.2
Parkur ve Pistler	Buz pateni pisti	162	75.3
Ekstrem Spor Alanı	Paint-ball alanı	167	77.7
Etkinlik Alanı	Aktivite-etkinlik alanı	165	76.7
Dinlenme (sessiz alan) Alanı	Hamak	177	82.3
Çocuklara Yönelik Alan	Mini lunapark	165	76.7
Atölyeler ve Kapalı Alanlar	Kapalı masa tenisi alanı	164	76.3

Tablo 5 incelendiğinde katılımcı görüşlerine göre spor ve fiziksel aktivite alanında grup egzersizleri, parkur ve pistlerde buz pateni pistinin, ekstrem spor alanında paint-ball, etkinlik alanında aktivite-etkinlik ünitesinin, dinlenme (sessiz) alanında hamak, çocuklara yönelik alanda mini lunaparkın, atölyeler ve kapalı alanlarda ise kapalı masa tenisi ünitesi en fazla orana sahiptir.

Yerel yönetimler tarafından mahalle parkları için ayrılan alanlar sınırlıdır. Araştırmaya konu olan örneklemin ziyaret ettiği Dede Korkut Parkı 69.750 m2 alan üzerine kurulmuştur ("Dede Korkut Parkı", 2019). Sınırlı alana sahip böyle bir parkta her bir rekreasyon alanı içerisinde yer alan üniteye yer vermek mümkün olmayabilir. Bunu dikkate alarak rekreasyon alanları içerisinde en fazla olmalı şeklinde görüş bildirilen ilk üç ünitenin yüzde ve frekansları hesaplanmıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Her rekreasyon alanında en fazla "olmalı" şeklinde görüş belirtilen ilk üç ünitenin % ve frekansları

Alan	Ünite	f	%
Spor ve Fiziksel Aktivite Alanı	Grup egzersizleri alanı (step, aerobik, zumba, dans, yoga ve pilates)	153	71.2
	Raket sporları (tenis, badminton)	149	69.3
	Yüzme Havuzu	143	66.5
Parkur ve Pistler	Buz pateni pisti	162	75.3
	Koşu-yürüyüş parkuru	153	71.2
	Bisiklet parkuru	137	63.7
Ekstrem Spor Alanı	Paint-ball alanı	167	77.7
	Atlama kulesi	165	76.7
	Tırmanma duvarı	157	73.0
Etkinlik Alanı	Aktivite-etkinlik alanı	165	76.7
	Tiyatro sahnesi-konser alanı	154	71.6
	Sergi alanı	151	70.2
Dinlenme (sessiz alan) Alanı	Hamak	177	82.3
	Piknik alanı	158	73.5
	Seyir terası	145	67.4
Çocuklara Yönelik Alan	Mini lunapark	165	76.7
	Kum oyun alanı	160	74.4
	Büyük abaküs	156	72.6
Atölyeler ve Kapalı Alanlar	Kapalı masa tenisi alanı	164	76.3
	Kütüphane	150	69.8
	Sanat atölyeleri	148	68.8

Tablo 6 incelendiğinde rekreasyon alanlarında “olmalı” şeklinde görüş bildirilen ünitelerin çoğunluğunun fiziksel aktivite ve ilgili üniteler olduğu görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada ziyaretçilerini mutlu edebilecek, katılımcı görüşlerine göre büyük ölçekli mahalle parklarında olması istenen rekreasyona alanlarının keşfedilmesi amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için araştırma süreci karma araştırma yöntemi desenlerinden keşfedici desene göre tasarlanmıştır. Araştırma süreci sırasıyla nitel ve nicel aşamalardan oluşmuştur. Nitel araştırma yaklaşımı ile parklarda olması arzu edilen alanlar derinlemesine anlaşılmasına çalışılmıştır. Nicel araştırma yaklaşımı ile ise elde edilen veri daha büyük bir örnekleme genellenmiştir.

Araştırmanın önemli bulgularından biri, katılımcıların bir parkta spor ve fiziksel aktivite alanı, parkur ve pistler, ekstrem spor, etkinlik, dinlenme (sessiz alan) alanı, çocuklara yönelik alan, atölyeler ve kapalı alanlar olması gerektiği şeklinde görüş bildirmiş olmasıdır. Bu sonuç parkların çok fonksiyonlu özelliklere sahip olması gerektiği şeklinde yorumlanabilir. Yani parklar bir taraftan fiziksel aktivite yapılabilir, diğer taraftan dinlenme ve sosyalleşme ve kültürlenme ihtiyacını giderecek alanlara sahip olmalıdır. Bayram (2017)' tarafından gerçekleştirilen araştırmada Eskişehir şehir merkezinde yer alan mahalle parklarında yapılan gözlem sonucu, parkların çocuk oyun alanı, açık alan fitness aletleri, aktivite alanı, yürüyüş ve koşu yolu gibi alanlara sahip olduğunu raporlanmıştır. Gözlemlenen bu alanlar bu araştırmada ziyaretçiler ile yapılan görüşmeler sonucunda da tanımlanmıştır. Ancak bu araştırma kapsamında ziyaretçi görüşlerine göre parklarda rekreasyonel alan olarak daha fazla çeşitliliğe ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmanın önemli sonuçlarından bir diğeri ise ziyaretçilerin parkta buz pateni pisti, tırmanma duvarı, dinlenme alanı, sanat atölyeleri, kütüphane, tiyatro sahnesi-konser alanı, atlama kulesi, sergi alanı gibi birbirinden farklı rekreasyonel ihtiyacı gidermeye yönelik üniteleri istemeleridir. Buradan parkların birden çok rekreasyonel ihtiyacı karşılayacak özelliklere sahip olmasının beklendiği anlaşılmaktadır. Kaştas Uzun (2016) ziyaretçilerin park kullanımının amaca göre değişiklik göstereceğini ifade ederek, artık parkların çok fonksiyonlu olmaları gerektiği görüşünü desteklemektedir.

Araştırmada ortaya çıkan önemli bir bulgu da büyük ölçekli mahalle parklarında buz pateni gibi bir ünitenin arzu edilmesidir. Bu Türkiye’de büyük ölçekli mahalle parklarında pek karşılaşılabilecek bir durum değildir. Kandemir (2010) park tasarımında coğrafi özellikler, yerel koşulları, halkın ekonomik, sosyal ve kültürel yaşantısı gibi faktörlerin dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir. Eskişehir gibi karasal iklimin hâkim olduğu şehirlerde büyük ölçekli mahalle parklarında kış ayları için böyle ünitelere yer verilmesi ziyaretçilere farklı aktiviteleri deneyimleme fırsatı sağlayabilir ve park ziyaretçilerinde memnuniyet yaratabilir.

Bu araştırmadaki ilginç bulgulardan biri katılımcılar tarafından parklarda ekstrem spor alanı istenmesidir. Ziyaretçiler park içerisinde ekstrem spor alanı olması yönünde görüş belirtmişlerdir. Atlama kulesi, tırmanma duvarı ve paint ball sahası bu alan içerisinde olması istenen üniteler olarak ön plana çıkmaktadır. Ekstrem spora her geçen gün ilginin arttığı ifade edilmektedir. İngiltere’de 2006 yılında 39 bin 100 kişinin ilk kez paraşütle atladığı kayıt altına alınırken, 2016’da bu sayı yaklaşık 60 bine çıkmıştır. Benzer bir artışın skydiver’lar için de geçerli olduğu fark edilmiştir. 2000’de 25 bin kayıtlı dağcı varken son yıllarda bu sayı 55 bine yükselmiştir. İstatistiklere göre günümüzde her bir dakikada YouTube’a GoPro ile çekilmiş 100 saatlik video yüklenmektedir. GoPro kamera satışlarında ise bir önceki yıla göre %50 artmış tespit edilmiştir. Öngörüler 2020’de ekstrem sporların, profesyonel takım sporlarının hükümdarlığını tehdit edeceğini ve en çok izlenen spor içeriği olabileceğini göstermektedir (“İnsanlar-neden-ekstrem-sporları-yapıyor”, 2019). Dolayısıyla büyük ölçekli mahalle parklarında ekstrem spor alanlarının arzu edilmesinin nedenlerinden biri son yıllarda ekstrem spora olan bu ilgiden kaynaklanabilir.

Park denildiğinde akla açık alanlar gelmektedir. Ancak araştırma verilerin analizi sonucu ortaya çıkan bulgular beklentilerin değiştiği şeklinde yorumlanabilir. Katılımcı görüşlerine göre artık parklarda kütüphane ve sanat atölyeleri gibi kapalı alanlara da yer verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Özellikle karasal iklimin yaşandığı bölgelerde bulunan büyük ölçekli mahalle parklarının kapalı ünitelere yer vermesi ziyaretçi sayısını etkileyebilir ve park daha fazla ziyaretçiye hizmet edebilir.

Sonuç olarak bu araştırmada park ziyaretçilerinin görüşlerine göre parkların bireylerin fiziksel aktivite, spor/oyun, sanat, sağlık, kültür, sosyal ve eğitim yönünden rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayacak çok fonksiyonlu alanlara sahip olması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu özellikleri bulunduran parkların kullanıcılarını mutlu edebileceği düşünülmektedir. Buradan hareketle şehir ve park planlayıcıları ve yerel yöneticilere mutlu şehirler yaratma konusunda, araştırma sonucunda ortaya çıkan özelliklere sahip park tasarımları önerilebilir.

Sınırlılıklar ve Gelecek Araştırmalar için Öneriler

Bu araştırmada ön plana çıkan sınırlılıklardan biri, sadece Eskişehir ilinde büyük ölçekli parklardan biri olan Dede Korkut parkı ziyaretçilerinin görüşlerine göre park rekreasyon alanlarının belirlenmiş olmasıdır. İleride diğer parkları kullanan ziyaretçiler örnekleme dahil edilerek gerçekleştirilecek araştırmalar, farklı sonuçların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Bununla birlikte farklı bölge ve şehirlerde bulunan park ziyaretçileri ile gerçekleştirilecek çalışmalar, rekreasyon alanları ve üniteleri konusunda benzerlikler ve farklılıkların anlaşılmasında yardımcı olabilir. Araştırmanın diğer bir sınırlılığı ise katılımcıların tesadüfi olmayan örnekleme yöntemi ile seçilmiş olmasıdır. Bu durum çalışmada ortaya çıkan sonuçların genellenebilirliğini sınırlandırmaktadır. Dolayısıyla

tesadüfi örnekleme yöntemleri ile gerçekleştirilecek araştırmalar daha genellenir sonuçlar ortaya koyacaktır. Ayrıca ileride gerçekleştirilecek araştırmalar, rekreasyon alanları ve bu alanlarda yer alan ünitelerin ziyaretçilerin mutluluğunu nasıl etkilediği konusunu nitel araştırma yaklaşımını kullanarak daha derinlemesine inceleyebilir böylece park ve mutluluk ilişkisi ile ilgili literatüre önemli katkılar sunabilir.

KAYNAKÇA

- Balducci, Alessandro & Daniele Checchi. 2009. Happiness and quality of city life: The Case of Milan, the richest Italian city. *International Planning Studies* 14 (1), 25- 64. DOI: 10.1080/13563470902726352.
- Bayram A. (2017). *Rekreasyonel yerel parkların sahip olması gereken özelliklerin uzman görüşlerine göre belirlenmesi: Eskişehir ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Erişim Adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Berry, Brian J.L. & Adam Okulicz-Kozaryn (2011). An urban-rural happiness gradient. *Urban Geography* 32:871–883.
- Creswell, J.W.(2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (Second Edition). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Creswell, J.W. ve Clark, P.V.L. (2015). *Karma yöntem araştırmaları*. (Çev: Y. Dede ve S. B. Demir). Ankara: Anı Yayınları.
- Csikszentmihalyi, M. (2018). *Mutluluk bilimi* (Çev. Satılmış B.). Ankara: Buzdağı.
- Dede Korkut Parkı (2019, 8 Ocak). Erişim Adresi: <http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr/TR-160055/dede-korkut-parki.html>
- Eryılmaz, A. (2017). Yetişkinler için Mutluluğu Artırma Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Journal of Mood Disorders*, 7(2), 116-126.
- Frash Jr, R. E., Blose, J. E., Norman, W. C., & Patience, M. (2016). Healthy parks, happy people: An exploratory study of a county park system. *Journal of Park and Recreation Administration*, 34(1), 84-102.
- Freites, Z. M. & Morales, L. E. I. (2017). Practical application of the Lima Happiness Scale in workers of service companies at Barquisimeto, Venezuela. *Cuadernos de Administración (Universidad del Valle)*, 33(59), 64-78.
- Hung, K., & Crompton, J. L. (2006). Benefits and constraints associated with the use of an urban park reported by a sample of elderly in Hong Kong. *Leisure studies*, 25(3), 291-311.

Çevik, H., Şimşek, K. Y., Köysu, C., Koç, İ. & Korkmaz, A. (2019). Park and Visitor Happiness: An Exploratory Research on Recreation Areas in Neighborhood Parks. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 2 (1): 18-33.

İnsanlar-neden-ekstrem-sporlari-yapiyor (2019, 8 Ocak). Erişim Adresi:

<https://www.advenport.com/makale/insanlar-neden-ekstrem-sporlari-yapiyor>

Jones, I., Brown, L. & Holloway I. (2013). *Qualitative research in sport and physical activity*. London: Sage.

Kandemir V. R. (2010). Kamusal alan içerisinde mahalle parkları ve bir mahalle parkı tasarım rehberi düşüncesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Kaştaş Uzun İ. (2016). Differences in the uses and needs of neighborhood parks: A case study about female park users in balçova (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Kim, D., & Jin, J. (2018). Does happiness data say urban parks are worth it? *Landscape and Urban Planning*, 178, 1-11.

Larson, L. R., Jennings, V., & Cloutier, S. A. (2016). Public parks and wellbeing in urban areas of the United States. *PLoS One*, 11(4), DOI:10.1371/journal.pone.0153211

Lederbogen, F., Kirsch, P., Haddad, L., Streit, F., Tost, H., Schuch, P., ... & Meyer-Lindenberg, A. (2011). City living and urban upbringing affect neural social stress processing in humans. *Nature*, 474(7352), 498. DOI:10.1038/nature10190

Loukaitou-Sideris, A., Levy-Storms, L., Chen, L., & Brozen, M. (2016). Parks for an aging population: Needs and preferences of low-income seniors in Los Angeles. *Journal of the American Planning Association*, 82(3), 236-251.

McKenzie K, Murray A, Booth T. (2013). Do urban environments increase the risk of anxiety, depression and psychosis? An epidemiological study. *Journal of Affective Disorders*; 150 (3), 1019–1024. DOI: 10. 1016/j.jad.2013.05.032

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Okulicz-Kozaryn, A., & Mazelis, J. M. (2018). Urbanism and happiness: A test of Wirth's theory of urban life. *Urban Studies*, 55(2), 349-364.